

พื้นที่ชุ่มน้ำ คืออะไร?

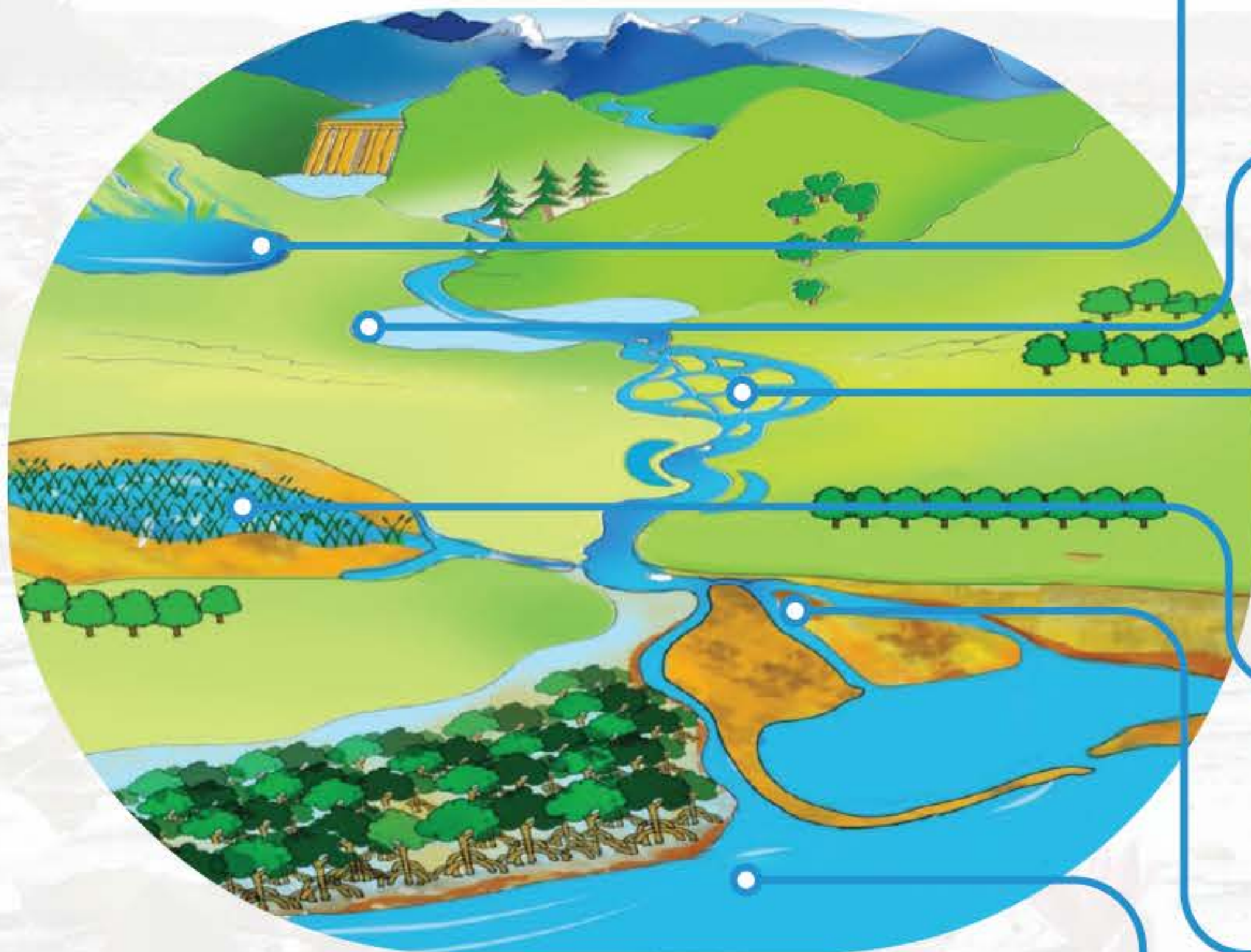
World Wetlands Day
2 February 2024
Wetlands and Human Wellbeing

คำจำกัดความตามอนุสัญญาแรมซาร์ (Ramsar Convention) หรืออนุสัญญาว่าด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำ (ในมาตรา 1.1 และมาตรา 2.1 ของอนุสัญญาว่าด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำ) กล่าวว่า

"พื้นที่ชุ่มน้ำ (Wetlands) หมายถึง ที่ลุ่ม ที่ราบลุ่ม ที่ชื้นแฉะ พรุ แหล่งน้ำ ทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น ทั้งที่มีน้ำขัง หรือน้ำท่วมอยู่ถาวรและชั่วคราว ทั้งที่เป็นแหล่งน้ำนิ่ง และน้ำไหล ทั้งที่เป็นน้ำจืด น้ำกร่อย และน้ำเค็ม รวมไปถึงชายฝั่งทะเล และที่ในทะเลในบริเวณซึ่งเมื่อน้ำลดลงต่ำสุด มีความลึกของระดับน้ำไม่เกิน 6 เมตร"

ประเภทพื้นที่ชุ่มน้ำ

ทะเลสาบ หรือ บึง (Lacustrine)

แหล่งน้ำขนาดใหญ่ หรือพื้นที่ที่มีน้ำขังตลอดเวลาหรือบางฤดู และมีกระแสน้ำไหลเล็กน้อย มีความลึกมากกว่า 2 เมตร และมีพืชน้ำปกคลุมผิวน้ำน้อยกว่าร้อยละ 30 เช่น ทะเลสาบ บึงต่าง ๆ

แหล่งน้ำที่มนุษย์สร้างขึ้น (Human-Made)

เช่น นาข้าว นาเกลือ บ่อเลี้ยงสัตว์น้ำ พื้นที่ชลประทาน ทางระบายน้ำ อ่างเก็บน้ำ พื้นที่ชุ่มน้ำแบบบึงประดิษฐ์บำบัดน้ำเสีย คลองที่ขุดขึ้น รวมถึงเขื่อนกั้นน้ำและระบบอุทกวิทยาใต้ดินที่มนุษย์สร้างขึ้นด้วย

แหล่งน้ำไหล (Riverine)

ได้แก่ แม่น้ำ ลำธาร ลำคลอง ลำห้วย ที่มีน้ำไหลตลอดปี หรือน้ำไหลบางฤดู ริมตลิ่ง หรือหาดแม่น้ำ หรือสันทราย รวมถึงที่ราบลุ่มฝั่งแม่น้ำ ได้แก่ ทุ่งหญ้าหรือพรุหญ้า ป่าพรุ บริเวณรอบ ๆ แม่น้ำที่มีน้ำท่วมขังเป็นบางครั้งบางคราว เช่น แอ่งน้ำ วังน้ำในแม่น้ำ และทุ่งน้ำจืด เป็นต้น

ที่ลุ่มชื้นแฉะ หรือ หนองน้ำ (Palustrine)

ได้แก่ พื้นที่ที่มีน้ำท่วมขังอยู่ตลอดเวลา หรือบางฤดู มีความลึกไม่เกิน 2 เมตร และมีพืชน้ำปกคลุมผิวน้ำมากกว่าร้อยละ 30 ได้แก่ ที่ลุ่มชื้นแฉะ ที่ลุ่มสนุน ที่ลุ่มน้ำขัง หนองน้ำขัง ป่าบุง ป่าทาม เป็นต้น

ปากแม่น้ำ หรือ ชะวากทะเล (Estuarine)

เป็นบริเวณที่แม่น้ำและทะเลมาบรรจบกัน มีความเค็มอยู่ระหว่างน้ำทะเลและน้ำจืด เช่น ดินดอนสามเหลี่ยม ที่ราบลุ่มน้ำขึ้นถึง ป่าชายเลน หาดโคลน หาดเลน แหล่งหญ้าทะเล เป็นต้น

ทะเล และ ชายฝั่งทะเล (Marine and Coastal)

เป็นบริเวณที่ไม่อยู่ภายใต้อิทธิพลของกระแสน้ำจากแม่น้ำ เช่น ทะเลสาบน้ำเค็มหรือน้ำกร่อย หาดทรายและแนวปะการัง ชายฝั่งทะเลที่เป็นหิน รวมถึงเกาะในทะเล ผาหินริมทะเล เป็นต้น

แบ่งตามลักษณะของถิ่นที่อยู่อาศัย (Habitat) เป็น 2 ประเภท

พื้นที่ชุ่มน้ำในแผ่นดิน

พื้นที่ชุ่มน้ำชายฝั่งทะเล

คุณค่าของพื้นที่ชุ่มน้ำ

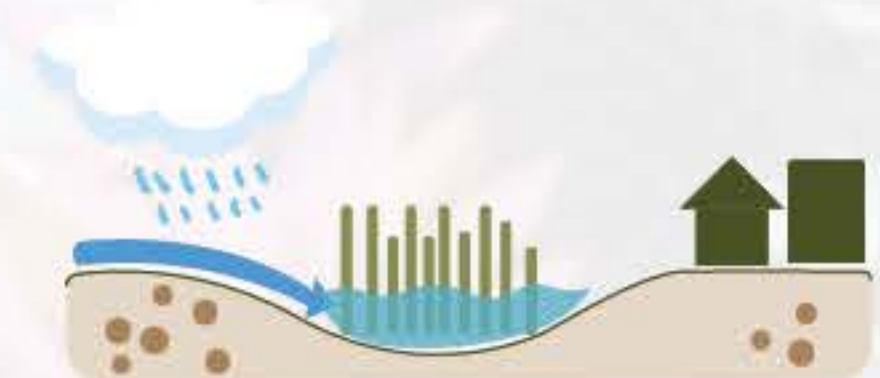
แหล่งพักพิงสัตว์อพยพ

พื้นที่พักผ่อน

แหล่งอาหาร

แหล่งพักอาศัยของสิ่งมีชีวิต

พื้นที่รับน้ำนอง ลดการกัดเซาะ และแก้ไขปัญหาน้ำแล้ง

แหล่งเติมน้ำใต้ดิน และกักเก็บคาร์บอน

แหล่งน้ำสะอาด

